

CALL FOR IFCA - NEWSLETTER

We would like to know concerns, activities, and plans of each member association. Don't assume that everyone is as informed as you are. If you want other communication researchers to know what your association is doing lately or hoping to achieve, if you desire international presence at your national meetings, or if you have any international plans - note a regional trend, suggest a project the Federation should undertake, or see a way to foster international cooperation - write to us. We will do our best to make our many readers aware of it.

Contact

Mario Plenković, Editor in Chief
(President of the IFCA)
University of Zagreb, 10000 Zagreb,
Getaldićeva 2, Croatia
mario.plenkovic@grf.hr

IFCA Newsletter Editorial Board

Slobodan Elezović, Goran Graf, Vlado Galičić, Slobodan Hadžić, Daria Mustić, Mario Plenković, Daniela Vagan

Croatian Communication Association,
10000 Zagreb, Jurišićeva 5 /I, Croatia
hkd_cca@yahoo.com, www.hkd-cca.hr

Goran Graf (Webmaster, IFCA Newsletter)
PressCut d.o.o. & MediaNet, Doma-
gojeva 2, 10000 Zagreb, Croatia
webmaster@presscut.hr

KULTURNE, TURISTIČKE I KOMUNIKACIJSKE ATRAKTIVNOSTI BUDIMPEŠTE

56. Svjetski kongres F.I.J.E.T.-a - Svjetske federacije turističkih novinara i pisaca održan je u Budimpešti uz nazočnost 180 novinara, komunikologa, publicista i pisaca iz 20 zemalja svijeta. Kako je uobičajeno, kongres se odvijao kao studijsko putovanje tijekom kojeg su sudionici, uz Budimpeštu, razgledali mjesto Kalocsa s poznatom manufakturom porculana, muzejom paprike i posjetili biskupski dvorac s velebnom knjižnicom. Uz briljantne znamenitosti grada Pečuha, središta hrvatske zajednice u Mađarskoj, razgledana je i jedna od najvećih vinarija u okolici a na povratku putovalo se duž jezera Balaton i posjetio poluotok Tihany. I ako hrvatski novinari i pisci uglavnom poznaju Mađarsku, nakon promjene političkog i ekonomskog sistema 1990. godine kao i ulaska u Europsku uniju, povijesno je Hrvatska povezana s Mađarskom od 1091. godine pa sve do kraja I. Svjetskog rata. Glavni gradovi Zagreb i Budimpešta su međusobno povezani kao „gradovi prijatelji“ od 1994. godine.

Nakon smrti hrvatskog kralja Stjepana I, posljednjeg iz dinastije Trpimirovića, nastaju dinastijske borbe a Mađari na svekolike načine pokušavaju ostvariti vlast nad Hrvatskom. Ugarski je kralj 1097. i s vojskom prodro u Hrvatsku i u bitci na Petrovoj gori pobijedio posljednjeg hrvatskog kralja Petra koji je poginuo u boju. Kako usprkos tome nije uspio dobiti Hrvatsku, ugarski je kralj s Hrvatskom sklopio ugovor nazvan „Pacta conventa“ 1102. godine.

Bio je to ugovor između hrvatskih velikaša i ugarskoga kralja Kolomana iz dinastije Arpadovića kojim se obvezao da će poštovati poseban položaj i privilegije plemstva i hrvatskog kraljevstva i kao potvrdu tome, okruniti se hrvatskom krunom. Prema Pacta conventi Kraljevina Hrvatska i Kraljevina Ugarska bile su povezane samo osobom vladara, a to znači da je među njima postojala klasična personalna unija. Hrvatska je sve do 1918. zadržala poseban oblik samostalnosti. Hrvati su svojim političkim odlukama, posebice 1527. i 1712., Mađare podsjećali na svoju državnost i status slobodnog kraljevstva.

Strahoviti poraz ugarskog kralja Ludovika II Jagelovića kod Mohača na Dunavu od strane vojske sultana Sulejmana II, u kojem je izginula većina mađarskog i hrvatskog plemstva, značio je i preustrojstvo hrvatsko-ugarskog kraljevstva. Budući da je kod Mohača poginuo i posljednji Jagelović - Ludovik II. - kralj Ugarske i Hrvatske, a da je Habsburgovcima već prije bila obećana ta kruna, i da su oni bila jedina realna snaga koja je mogla

kako-tako organizirati obranu, prirodno je bilo da ih Hrvati izaberu za svoje vladare. Zato Hrvati na Cetinu 1527. slobodnom voljom i nezavisno od Ugarske biraju za svoga kralja Ferdinanda I. Habsburgovca, ali pod uvjetom da pomogne obranu Hrvatske i poštuje sve njene stare pravice i slobodu.

Kasnije, kad Karlo VI. Habsburški nije imao muškog potomka, nastojao je osigurati prijestolje svojoj kćerki Mariji Tereziji. U tome je dinastiji pomogao Hrvatski sabor koji je donio akt nazvan Pragmatičkom sankcijom kojom, nezavisno od Ugarske, priznaje žensku lozu na prijestolju.

U Nacionalnom muzeju u Budimpešti prikazana je povijest Mađarske od naseljavanja na današnjim prostorima u devetom stoljeću do najnovijih vremena. Iako, kako je naprijed navedeno, Hrvatska i Mađarska dijele zajedničku povijest od 1102. do 1918. godine, u muzejima se nigdje to ne spominje, pa čak niti povijesna Mohačka bitka.

Na UNESCO-vom popisu svjetske baštine iz Budimpešte su: Budimski dvorac s okolicom, obala Dunava, Andraševa avenija (Andrássy út) s Trgom heroja (Hősök tere) i Milenijska podzemna željeznica (najstarija u Europi).

Ovogodišnji 56. Svjetski kongres FIJET-a u Budimpešti programski je omogućio posjetu zanimljivih lokacija koje su otvorene za javnost tek nakon promjene starog političkog sistema, kao što je Memento park, koji su obnovljeni sredstvima EU. Park uvelike posjećuju škole i brojni turisti.

Kraljevska palača u mjestu Gödöllő, 30 km istočno od Budimpešte (dostupna prigradskim vlakom) je najveća barokna palača Mađarske i druga po površini u Europi (iza Versailles). Izgradio ju je grof Antal Grassalkovich I, jedan od najbogatijih Mađara u osamnaestom stolje-

ću i povjerenik carice Marije Terezije. Kasnije je dvorac otkupila mađarska država i poklonila ga vladarskom paru caru Franji Josipu I i carici Elizabeti, zvanoj Sisi, povodom potpisivanja austrijsko-mađarske nagodbe 1867. godine. Premda je palača, kao ljetna rezidencija, bila na raspolaganju bečkom dvoru do 1916., car Franjo Josip je u njoj rijetko boravio za razliku od supruge koja se u njoj osjećala znatno slobodnijom nego na dvoru i koju su Mađari obožavali.

Od 1921. do 1944. imanje i palaču je koristio guverner Miklos Horthy a kasnije sovjetska vojska, što dovodi do njenog propadanja. Nakon promjene političkog sistema cijeli se kompleks obnavlja u

bijeloj i zlatnoj boji, popravljaju kupaone od crvenog mramora, glazbena dvorana, prostori velike jahačke škole i štale, barokno kazalište i ogroman park.

Židovi žive na prostoru Mađarske od vremena Rimljana, daleko prije dolaska mađarskih plemena u devetom stoljeću. Od 825.000 Židova koji su živjeli u Mađarskoj početkom II Svjetskog rata, oko 565.000 je poginulo u koncentracijskim logorima. Danas se procjenjuje da ih u Mađarskoj živi oko 48.200, šesta su zajednica po veličini u Europi. Sinagoga u centru Budimpešte, u ulici Dohány, je najveća u Europi i druga po veličini na svijetu. Poslije II Svjetskog rata sredstvima američkih Židova i raznih fondova, a posebice nakon promjene političkog sistema, obnovljena je ova sinagoga (izgrađena 1859.), kao mnoge druge, sagrađen Židovski muzej, obnovljene zgrade u cijeloj židovskoj četvrti po kojoj se turistima nude specijalizirane turističke ture. Ture su dobro posjećene, vode se na šest jezika. Muzej je tijekom 2013. zabilježio oko 180.000 posjetilaca.

Današnja Budimpešta leži na 123 izvora termalne vode. Najveća su Szechenyi (ujedno i jedno od najvećih europskih) i Gellert u okviru kompleksa istoimenog hotela. Oba kupališta se vrlo intenzivno promoviraju stranim turistima. Agencije nude dnevne pakete posjeta s raznim dodatnim uslugama. Tradicija korištenja Szechenyi kupališta je započela za vrijeme turske okupacije pred 600 godina. Dnevna ulaznica košta cca 50% više nego u našim najskupljim toplicama a uključuje korištenje fit-

ness dvorane, korištenje 3 vanjska (otvorena i po zimi) i 18 unutarnjih bazena, sauna i parnih kupelji. Naknada se naplaćuje i za korištenje ormarića na zaključavanje i kabina (u vrlo dugačkim hodnicima postoje njihovi čitavi redovi). Ove su toplice poznate i po svojim ljetnim zabavama s laserskom rasvjetom. U toplicama se, jasno uz doplatu, nude i razne vrste masaža.

Budimpešta, kao najinteresantniji grad na Dunavu, s mnogim povijesnim zgradama na obje njegove obale, oduvijek je imao brojnu flotu brodova za razgledavanje. Da-nas je ona posebice brojna a najatraktivnija su večernja krstarenja, sa ili bez obroka, s pogledom na bogato osvijetljene zgrade i obrise mostova. Gužvu na Dunavu povećavaju i veliki brodovi za krstarenja Dunavom, s kabinama na nekoliko paluba.

U zadnjih 25 godina, već na prvi pogled, Budimpešta je uvelike modernizirana, izgrađene su nove

poslovne četvrti, uvedeno je noćno osvijetljenje povijesnih zgrada i mostova preko Dunava, ulicama voze novi tramvaji i autobusi, a podzemna željeznica (najstarija europska, građena od 1894-96 i poslije dograđivana) je modernizirana i savršeno čista. Mađarska se 1988. otvara stranim investitorima za ulaganja u hotele i istovremenu prelazi na novi način promidžbe. Dizajn i tisak od tada se obavljaju u Velikoj Britaniji. Novoizgrađeni hoteli i povećana ulaganja u promidžbu privlače kako nove zrakoplovne tvrtke tako i turističke agencije pa od tada gradski turizam u Budimpešti, nešto manje po ostaloj Mađarskoj, cvate. Ulaganja se posebno povećavaju nakon promjene političkog sistema.

Primljeno: 2014 – 09 - 23

Mr.sc.Maja Stanić (MEcon, Zagreb, Hrvatska)
&

Doc.dr.sc.Vlasta Kučić (Fakultet za turizam &
Filozofski fakultet Sveučilišta u Mariboru,
Maribor, Slovenija)

FOTOREPORTAŽA 56. Svjetski kongres F.I.J.E.T.-a

